

Tantárgyi információs lap, új mintatantervhez - 2017

A tantárgy neve magyarul:	Jog- és társadalomfilozófia 1.				
A tantárgy neve angolul:	Law and Social Philosophy 1.				
Tantárgykód (technikai kód):	JET_kx13				
A tantárgy oktatásáért felelős tanszék neve:	Jogelméleti Tanszék				
A tantárgyfelelős neve: tudományos fokozata, beosztása:	Dr. Szoboszlai-Kiss Katalin, PhD, egyetemi docens				
Kontaktórák száma nappali tagozaton (összesen heti)	Szenátus által elfogadott adat	Levelező/távoktatási tagozatos féléves óraszám - kredit*3	2+2		
Ebből előadás óraszám (heti)					
Ebből gyakorlat óraszám (heti)					
Ebből labor óraszám (heti)					
A tantárgyhoz kapcsolódó nem heti órabontásban megadható laborgyakorlat óraszám, leírása					
Önálló hallgatói munkaóra heti bontásban					
Beszámolási forma	Szenátus által elfogadott adat				
Előtanulmányi követelmények (indokolt esetben maximum 3 tantárgy lehet)	Tantárgy neve	Tantárgy kódja			
Tantárgy1	Szenátus által elfogadott adat				
Tantárgy2					
Tantárgy3					
Szakok, amelyeknél a tantárgy oktatásra kerül:					
A szak, szakirány/specializáció/modul/műveltségterület neve	Tagozat	Képzés-szint	Tárgy típusa	Kredit-pont	Tantervben megjelölt tantárgycsoport
Szenátus által elfogadott adat					
Kötelező irodalom	H. J., Störing, A filozófia világtörténete , Helikon, 1997.Bevezetés a filozófiába, Szöveggyűjtemény, Szerk. Steiger K., Holnap Kiadó, 1992.				
Ajánlott irodalom	Kézikönyv a filozófiáról: Filozófia (szerk. Boross Gábor), Akadémia Kiadó, 2008.				

A tantárgy célja (2-3 mondatban).	A kurzus célja a Nyugati filozófia történetének ismertetése az antikvitástól a 19. századig, különös tekintettel a jogi és társadalomfilozófiai tartalmakra. A félév során a bevezető előadásokon a történeti korszakok alapján haladva a főbb filozófusokkal és irányzatokkal fogunk megismerkedni. A tárgyhoz kapcsolódó filozófiai szövegek (olvasmányok) értelmezését az előadást követő szemináriumokon tanulmányozzuk részletesebben. A tárgy aláírási feltétele az órákon való jelenlét, teljesítési feltétele kollokvium.
Tantárgy tematikája, rövid tartalma	
1.hét	1. Bevezetés A filozófia tudományának általános bemutatása. A bevezető órán a filozófia tárgyát, módszerét, célját járjuk körbe, ismertetve a főbb irányzatokat és korszakolást. Tisztázzuk a filozófia eredetét, hasznát és jövőjét. A különböző filozófiai diszciplínák definiálására is kitérünk.
2.hét	2. Antik filozófia 1. Preszókratika A preszókratikus filozófia korszakolása; a természetfilozófia főbb jellemvonásainak általános ismertetése; a filozófiai iskolák időben és térben való bemutatása; a filozófia születése. A milétosziak és Héraklesitosz filozófiájának részletesebb tanulmányozása.
3.hét	3. Antik filozófia 2. Szofisták A szofista filozófus bemutatása: összehasonlítás a természetfilozófusokkal. A szofisták jogtörténeti megközelítésben. Prótagorász homo mensura tételének ismertetése. A szofisták módszerének bemutatása. Az ember és a közösség filozófiai problémaként való fellépése a bölcséletben. Thraszömakhosz és Anthiphón radikális tanai.
4.hét	4. Klasszikus görög filozófia 1. Szókratész Szókratész perének hátterét göngyöltjük fel. Konceptiós per lévén a valódi okok tisztázást végezzük el. A per előzményeit és a védőbeszédet is megismerjük. Szókratész filozófiájának jellemzése: dialektika, ismeretelmélet, tudás megszerzésének határai, gátjai, lélektan
5.hét	5. Klasszikus görög filozófia 2. Platón Platón életének rövid ismertetésével kezdjük az elmélyülést: a szicíliai utak, Szókratész társaságában, az Akadémia alapítása, ezt követően Platón dialógusainak, az első szerkesztett filozófiai szövegeknek, amelyek fennmaradtak a rövid ismertetésre térünk ki, majd részletesen feltárjuk a formák tanát és a hozzá kapcsolódó ismeretelméleti tanításait, a lélekről vallott elgondolásait végül pedig az ideális államot. 5. Klasszikus görög filozófia 2. Platón Platón életének rövid ismertetésével kezdjük az elmélyülést: a szicíliai utak, Szókratész társaságában, az Akadémia alapítása, ezt követően Platón dialógusainak, az első szerkesztett filozófiai szövegeknek, amelyek fennmaradtak a rövid ismertetésre térünk ki, majd részletesen feltárjuk a formák tanát és a hozzá kapcsolódó ismeretelméleti tanításait, a lélekről vallott elgondolásait végül pedig az ideális államot.
6.hét	6. Klasszikus görög filozófia 3. Arisztotelész Arisztotelész filozófiájának bemutatása: elméleti, gyakorlati és alkotó tudományfelosztása alapján. Arisztotelész kapcsán elsősorban a szubsztanciátannal fogunk foglalkozni, de etikájának rövid ismertetésére is kitérünk: észbeli és erkölcsi erények táblázatára, az arany szabályra és röviden utalunk a Politika című művére, amelynek első két könyvét a

	szemináriumon részletesen fogjuk elemezni.
7.hét	<p>7. Hellenizmus irányzatai és a keresztény filozófia általános ismertetése</p> <p>A sztoikus és az epikureista filozófia főbb tanait ismertetve utalunk a görögség hanyatlásának okaira és a válaszként megjelenő e két terápia filozófiákra. Röviden tudunk kitérni a két rendszer különbségeire: a ráció és az érzelem harca. Az óra második felében a keresztény mozgalom általános jellemzését adjuk: a hitvédők igyekeztek a teológiát filozófiává tenni. (A görög-zsidó hagyományok és a kereszténység. A keresztény filozófia korszakolása, történeti háttér.)</p>
8.hét	<p>8. Keresztény gondolkodók: Szent Ágoston és Szent Tamás</p> <p>A keresztény filozófia általános jellemzését (patrisztika, skolasztika és főbb képviselők) követően két nagy hatású teológus tanait vizsgáljuk meg: Ágoston és Tamás filozófiájának általános bemutatására vállalkozunk. Kitérünk Platón és a sztoa hatására Ágoston kapcsán, Arisztotelész hatására pedig Tamás kapcsán. Ágoston szabad akaratról szóló tanát elemezzük, az időről adott definícióját, teremtésről szóló elgondolásait, végül pedig az egyházpolitikát megalapozó nézeteiről a De civitate Dei alapján. Szent Tamás tanai közül az ontológiai istenérveket tisztázzuk, az órát Tamás törvényekről vallott elgondolásának ismertetésével zárjuk.</p>
9.hét	<p>9. Racionalizmus 1. Descartes</p> <p>Általános ismertetése (képviselők, irányzatok) a racionalizmus irányzatának, különös tekintettel Descartesra és Spinozára. A téma bevezetése kapcsán a filozófia teológiától való elfordulásának okait tisztázzuk: természettudományos fordulat kapcsán Galilei és Bruno érdemeit beszéljük meg, majd a filozófia „reformja” kapcsán Bacon felismeréseit is megismerjük. Az óra elsősorban Descartes filozófiáját dolgozza fel, különös tekintettel az Értekezés a módszerről című művére fókuszálva, mintegy a tudományos módszer elsajátítása végett.</p>
10.hét	<p>10. Racionalizmus 2. Spinoza</p> <p>A racionalizmus másik nagy egyéniségének Spinozának filozófiáját Descartes rendszerének összehasonlításával végezzük el. Kitérünk a modo geometrico bizonyítás újszerűségére a bölcséletben, elsősorban Spinoza Etika című művének rövid bemutatását célozzuk meg. Spinoza politikai és állambölcséletei elgondolásaira is kitérünk.</p>
11.hét	<p>11. Empirizmus</p> <p>Általános bemutatása az irányzatnak és a főbb képviselőknek. A racionalizmusra adott angolszász választ ismerjük meg, az empirizmus ismeretelméletét fogjuk tisztázni, a tapasztalat, mint az igazság kritériumának egyetlen feltétele az ésszel szemben. Az órán elsősorban D. Hume filozófiáját dolgozzuk fel, különös tekintettel azon tanításaira, amelyre Kant a következőket mondta: „Hume ébresztett fel dogmaitikus szenderegéseimből.”</p>
12.hét	<p>12. Kant</p> <p>Kant filozófiájának általános ismertetése, különös tekintettel a TÉK-re. Kant transzcendentális idealizmusának főbb fogalmait tisztázzuk és sajátítjuk el. A TÉK bevezetőjéből kiindulva a tiszta megismerés feltételeit határozzuk meg: tárgy, szemlélet, képzet, tér-idő szemléleti formák, dologkategóriák, fogalmak, idea, transzcendentális</p>

	<p>eszmék. A GYÉK kapcsán a transzcendentális szabadság megértését célozzuk meg, valamint a kategorikus imperativusz empiriamentességének igényt próbáljuk tisztázni. (Kant történetfilozófiai elgondolásait a Filozófia 2. tárgy kapcsán tisztázzuk.)</p>
13.hét	<p>13. Német idealizmus</p> <p>Általános jellemzést követően Fichte és Hegel filozófiájával foglalkozunk részletesebben, az utóbbira fókuszálva elsősorban.</p> <p>Kant filozófiájának továbbgondolható elemeinek felismerése és a német idealizmus nagy képviselőinek bemutatása. Fichte tudománytanának főbb elemeit tisztázzuk: Kantot a magánvaló definíciója miatt kritizálja: a magánvalóról egy dolgot már tudunk, hogy nem-én. Fichte ezt külsőnek nevezi: eredeti megalkotása nem tudatos, tudat előtti szabad és ok nélküli, nem kauzálisan meghatározott folyamat, így hozza létre az én a nem-ént, az önmagában véve idegent. Azt vizsgáljuk majd meg, hogy Hegel miként képes ezt továbbgondolni saját filozófiai rendszerében, illetve milyen területeken képes meghaladni Kantot. Hegel filozófiájának általános ismeretét a szellem kibontakozási folyamatainak vázlatával kezdjük, a hegeli dialektikus mozgás értelmezését célozzuk, végül pedig Marx filozófiájára tett hatását vizsgáljuk meg.</p>
14.hét	<p>14. Egzisztencializmus</p> <p>Válasz Hegel dialektikájára: az énilozófia. A szerencsétlen tudat fenomenológiáját értelmezzük Kierkegaard elgondolásai alapján. A három stádium elméletének ismertetése: esztétikai, etikai és vallási stádiumok ismertetése. Kierkegaard ismertetését követően röviden Schppenbauer pesszimista filozófiáját vázoljuk, végül Nietzsche esztétikai szemléletét, mint a világban való lét egyik elfeledett feltárását értékeljük. Az órát az énilozófia modern korra tett hatását vizsgáljuk.</p>
Az ellenőrzési és értékelési eljárások (mit, milyen módon,)	<ol style="list-style-type: none"> 1. A filozófia általános jellemzése 2. Preszókratikus bölcselet: a filozófia születése, az arché filozófia 3. Szofista mozgalom: az ember és a közösségi élet filozófiai megközelítése 4. Szókratész: élete és a per; intellektuális filozófia; filozófiai diskurzus és módszer 5. Platón: ideatan (hasonlatok) 6. Platón: etika és az ideális állam 7. Arisztotelész: metafizika 8. Arisztotelész: gyakorlati filozófia 9. Hellenizmus: sztoa és epikureizmus 10. Kora kereszténység és a keresztény filozófia általános jellemzése 11. Szent Ágoston 12. Szent Tamás 13. Racionalizmus: Descartes 14. Racionalizmus: Spinoza 15. Empirizmus általános ismertetés 16. Hume 17. Transzcendentális filozófia Kant 18. Német idealizmus 19. Hegel 20. Életfilozófia